

Trendy európskej legislatívy vo welfare zvierat

Doc. Ing. Vladimír Tančín, DrSc.

PaedDr. Michal Uhrinčať,

Prof. Ing. Štefan Mihina, PhD.

Výskumný ústav živočíšnej výroby, SCPV Nitra, tancin@cvzv.sk

Slovenský chov č. 8., príloha AX, 2007, s. 34-36

V rámci Európy sa konzument v čoraz väčšej miere zaujíma nielen o kvalitu potravín a ich zdravotnú nezávadnosť ale aj o úroveň životných podmienok hospodárskych zvierat, ktoré poskytujú suroviny na výrobu potravín. V súčasnom období prebieha Európskou komisiou (6. rámcový program) financovaný výskum „Zabezpečenie pohody zvierat“. V dňoch 3.-4.5. 2007 sme sa zúčastnili semináru v Berlíne, kde riešitelia prezentovali dosiahnuté výsledky ako aj predbežné závery. Cieľom tohto príspevku je oboznámiť chovateľov hospodárskych zvierat s niektorými postrehami v súvislosti s vývojom novej legislatívy vo welfare zvierat.

Projekt sa zaoberá vývojom európskych noriem pre hodnotenie pohody zvierat na farmách, vývojom informačných systémov o kvalite a pôvode produktov, ako aj praktickými otázkami a stratégiou zlepšovania pohody zvierat. Zlepšovaním pohody zvierat je možné pozitívne ovplyvniť nielen kvalitu produktu, ale aj zdravotný stav zvierat. To sa prejavuje na kvalite potravín, ich bezpečnosti s v konečnom dôsledku na zdraví konzumenta. Preto je veľmi podstatné riešiť problém integrácie pohody zvierat z pohľadu kvality potravinového reťazca: t.j. od záujmu verejnosti po zlepšenie pohody a transparentnosti kvality produktu.

Projekt takto rieši sociálne záujmy a požiadavky trhu a vývoja spoľahlivých metód na monitorovanie pohody zvierat. Do projektu je zapojených 44 vedecko-výskumných pracovísk a univerzít z 13 krajín Európy a 4 krajín z Latinskej Ameriky. Je teda viac ako pravdepodobné, že v blízkej budúcnosti môže vzniknúť legislatíva, ktorá bude umožňovať hodnotenie pohody (welfare) zvierat na základe ktorej podnik získa určitý certifikát, označujúci jeho produkty, napr. že pochádzajú z chovu, ktorý respektuje aj fyziologické a etologické potreby zvierat.

Z pohľadu dodžiavania welfare zvierat sa pozornosť najviac sústreďuje na systémy ustanenia hydiny a ošípaných. Tieto dve kategórie hospodárskych zvierat teda patria medzi najproblematickejšie. Aj napriek určitým pozitívam plynúcich z dosiahnutých výsledkov v hodnotení pohody zvierat na farmách sa ukazuje problém v označovaní produktov živočišného pôvodu z takýchto fariem. Prvovýrobe to môže spôsobiť značné problémy z dôvodu zvyšovania nákladov, ktorých návratnosť zatiaľ nevie nikto garantovať. K podobným záverom došiel aj výskum pri hodnotení ekonomických ukazovateľov. Kategorizácia fariem na základe dosiahnutého stupňa pohody zvierat by zatiaľ nebola objektívna, pretože doposiaľ publikované a dosiahnuté metódy hodnotenia pohody zvierat nie je možné zovšeobecniť na všetky druhy HZ a je potrebné sa metódami naďalej experimentálne zaoberať. Rovnako je tiež dôležité, čo bude na popise produktu ohľadom informácií o pohode zvierat. Ukazuje sa, že aj napriek určitému záujmu konzumentov o pohodu zvierat, stále prevláda v mnohých krajinách EU výber na základe ceny výrobku. Na druhej strane podľa výsledkov prieskumov majú spracovatelia, predajcovia ako aj konzumenti záujem o označovanie produktov z pohľadu dodržiavania pohody zvierat.

V každom prípade je tu záujem zlepšiť životné podmienky hospodárskych zvierat. Preto by sme chceli chovateľov informovať o tých **najzákladnejších princípoch monitorovania pohody zvierat**, ktoré sú v súčasnosti výskumom najviac overované a akceptované.

Základné princípy monitorovania pohody zvierat na farme:

1. **Zvieratá by nemali trpieť z dôvodu hladovania**, t.j. mali by mať k dispozícii dostatok krmiva primeranej kvality.
2. **Zvieratá by nemali trpieť z dôvodu smädu**, t.j. mali by mať k dispozícii prístup k dostatku vody.
3. **Zvieratá by mali mať dostatok komfortu v čase odpočinku.**
4. **Zvieratá by mali mať tepelný komfort, t.j. nemali by byť vystavené príliš horúcemu resp. chladnému prostrediu.**
5. **Zvieratá by mali mať dostatok priestoru, aby sa mohli voľne pohybovať.**
6. **Zvieratá by nemali mať rôzne poranenia.**
7. **Zvieratá by mali byť zdravé**, t.j. chovatelia by mali udržiavať vysokú úroveň hygieny a starostlivosti.

8. **Zvieratá by nemali trpieť bolesťou vyvolanou nevhodnou organizáciou chovu, manipuláciou, metódami porážky na bitúnku, alebo chirurgickým zásahom (t.j. kastrácia, odrohovanie)**
9. **Zvieratá by mali mať možnosť prejavit' normálne, nie-nebezpečné, sociálne správanie** t.j. starostlivosť o svoje telo – komfortné správanie
10. **Zvieratá by mali mať možnosť prejavit' normálne (prírodné) správanie**, aké má konkrétny druh geneticky zafixované.
11. **O zvieratá by malo byť dobre postarané v každej situácii**, t.j. ošetrovateľovi musí záležať na dobrých vzťahoch k zvierat'u.
12. **V chovoch by nemali vznikať negatívne emócie ako sú strach, stres, frustrácie či apatie.**

Záverom je možné konštatovať, že sprísňovaniu noriem na welfare pre chov hospodárskych zvierat sa európski chovatelia nevyhnú. Preto tieto princípy môžu pomôcť chovateľom pri rozhodovaní sa o ďalšom smerovaní rekonštrukcií či pri výstavbe nových ustajňovaích objektov resp. nákupe nových technológií.